

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ЛІТЕРАТУРА:

1. Голосніченко І.П., Стахурський М.Ф., Золотарьова Н.І. Адміністративне право України: основні поняття. Навчальний посібник. / За заг. ред. доктора юридичних наук, професора І.П. Голосніченка. - К.: ГАН, 2005. - 232 с.
2. Джуха О. В. К вопросу о принципах административного процесса // Бизнес в законе. 2009. № 1. С. 290-293
3. Кісіль, З. Р. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. / З. Р. Кісіль, Р. В. Кісіль. – 3-тє вид. – К. : ЦУЛ, 2011. – 696 с.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПРОТИДІ ІНФОРМАЦІЙНІЙ АГРЕСІЇ ЯК СКЛАДОВІЙ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Штельмах О. В.

*курсант філологічного факультету
Національної академії СБ України
м.Київ, Україна*

Науковий керівник: Благодарний А.М.

*к.ю.н., старший науковий співробітник, завідувач спеціальної кафедри № 21
Національної академії СБ України*

На тлі сучасної інформаційної революції у світовій практиці міждержавних відносин відбувається послідовна трансформація війни (збройного протистояння) класичного типу. Поступово відходить у минуле образ війни як запеклого збройного протиборства з численними людськими жертвами. Натомість маємо образи іншої війни — нанотехнологічної, психологічної, інформаційної, консцієнтальної (війна світоглядів або типів свідомості) і преємптивної (трансформація націй; заповнення вакууму безпеки тощо) [6].

Найчастіше “гібридна війна” (англ. Hybrid warfare) визначається як сукупність заздалегідь підготовлених і оперативно реалізованих державою дій військового, дипломатичного, інформаційного характеру, спрямованих на досягнення стратегічних цілей [2]. “Гібридна війна” — це військова стратегія, яка об’єднує звичайну війну, малу війну і кібервійну [8].

Визначення «гібридна війна» відсутнє в міжнародно-правових документах. Концепція «гібридного» типу не є офіційною та вживається американськими військовими для характеристики такого механізму, методу або способу ведення війни, коли має місце поєднання звичайного та нестандартного типів. Доктрина збройних сил США офіційно визнає лише два типи ведення війни: звичайний та нестандартний. Більше того, такого поняття не існує й у Воєнній доктрині України[9].

Основним об’єктом впливу в гібридній війні є не противник, а населення, що “визволяється”. Завдання і метод такої війни — спонукання громадян до зради власної держави та підтримки агресора.

Успіх гібридної війни досягається завдяки не лише докладно розробленому плану дій, а й слушно вибраному моменту для його реалізації, зокрема:

- ослаблення центральної влади та часткове "безвладдя" на тлі зміни влади;
- зростання суперечностей (актуалізація наявних) між центром і регіонами;
- незадовільний психологічний і матеріально-технічний стан структур безпеки;

- антагонізм між різними силовими структурами;
- активна інформаційно-пропагандистська робота протягом довгого періоду часу [2].

Під час такої війни в державі-жертві або в окремих її регіонах ініціюються певні внутрішньополітичні процеси, котрі, власне, є акціями стратегії керованого хаосу. Істинні роль, місце, інтереси і цілі держави-агресора виводяться із сфери суспільної уваги, приховуються за "інформаційним сміттям" і демагогією.

У цілому війна керованого хаосу або гібридна передбачає три стадії:

1. Розхитування ситуації та, через кризу, інспірування внутрішньодержавного конфлікту в країні-жертві.

2. Деградація, розорення і розпад країни з перетворенням її в так звану "недієздатну" державу.

3. Зміна політичної влади на цілком підконтрольну агресору [5].

При цьому медійна складова відіграє чи не найважливішу роль для формування "правильного" з точки зору агресора образу жертви в цій війні, що є набагато важливіше, ніж здобуття власне перемоги. Вбивство чужих солдатів перестає бути головною метою — у гібридній війні достатньо вбивати своїх вояків і забезпечувати при цьому потрібний інформаційний супровід [5].

Важливою складовою ведення такої війни є також вплив на інформаційну сферу суспільства [2]. Зокрема, прояв інформаційної агресії до країни, яка є об'єктом гібридної війни.

Інформаційну агресію можна визначити як незаконні дії однієї зі сторін в інформаційній сфері, спрямовані на завдання супротивнику конкретної, відчутної шкоди в окремих областях його діяльності шляхом обмеженого та локального за своїми масштабами застосування сили.

Процеси маніпулювання масовою й індивідуальною свідомістю за допомогою засобів масової інформації, особливо електронних, шляхом інформаційної агресії набувають усе більш широкого розмаху [7].

Загалом можна виокремити такі основні властивості інформаційної агресії: несиловий характер (за рахунок ЗМІ); швидкість розповсюдження; пандемічність, опосередкований характер і потаємність впливу (інформаційна дія має глобальний характер та може бути абсолютно непомітною); віртуальний характер дії (легкість доступу, можливість зламу інформаційних систем) [7].

Інформаційна агресія передбачає реалізацію «теракту» не в реальності, а у свідомості. Робота ЗМІ полягає в тому, щоб здійснювати вплив саме на споживача інформації, нав'язувати йому певну ідею. Споживач свідомо цьому піддається, пасивно сприймаючи все те, що йому надходить.

Державна політика національної безпеки в інформаційній сфері має створювати умови для реалізації конституційного права громадян своєї держави вільно отримувати і використовувати інформацію для вирішення таких важливих завдань, як формування національного інформаційного простору, включення його до світового інформаційного простору на засадах забезпечення інформаційного суверенітету та інформаційної безпеки і формування демократично орієнтованої свідомості [4].

Щоб не допустити реалізації інформаційної агресії на території своєї країни потрібно вміти як попередити її, так і оборонитися від неї. Оскільки її метою є маніпулювання людською свідомістю і створення хаосу серед населення для полегшення керування ним, протидія цій агресії потребує також міцного інформаційного фундаменту в національній свідомості й поглядах народу.

Згідно стратегії гібридної війни та ознак і методів інформаційної агресії як її складової, можемо виділити такі аспекти протидії:

12. постійний контроль інформаційного простору (преса, телебачення, радіо, інтернет);

13. недопущення створення на своїй території недержавних військових організацій для знищення людського, економічного та інфраструктурного потенціалу держави чи регіону;

14. обмеження розмірів простору, об'єктів інформаційної інфраструктури та соціальних груп, що піддаються ураженню інформаційною дією (агресія зачіпає інформаційний простір держави-жертви не цілком, а тільки його частину) [3];

15. посилення авторитету своєї влади та уряду, армії серед населення країни, щоб перешкодити переходу на бік ворога та підтримці ідей, які він нав'язує;

16. ефективна інформаційна політика: повсякденний контекст, стратегічна спрямованість та зворотний зв'язок із суспільством [1].

Таким чином, інформація, яку ми отримуємо із загальнодоступних джерел, є кнопкою на пульті управління нашою свідомістю. Сектор інформаційно-психологічного впливу включає в себе як окремих особистостей, так і угруповання. Мета агресора полягає у такому нав'язуванні своїх інтересів громадянам постраждалої країни, щоб вони сприймали це як необхідні заходи. Зовні це відбувається ненав'язливо, але швидко та опосередковано. Для протистояння таким діям держава перш за все потребує проведення інформаційних кампаній для підвищення патріотичної налаштованості громадян; проведення активної соціальної політики, щоб народ був впевнений у своєму майбутньому; активізації антипропаганди; підвищення особистої відповідальності представників політичних сил; недопущення створення на своїй території недержавних військових формувань; посилення авторитету влади та зворотний зв'язок із суспільством.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Брецько Ф. Російська гібридна війна проти України і світу. — Режим доступу: <http://rionews.com.ua/mixed/politic/nov/n14247172317>

2. Горбулін В. “Гібридна війна” як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/internal>

3. Дезінформація: потужна зброя сучасної війни [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://wartime.org.ua/768-deznformasya-potuzhna-zbroya-suchasnoyi-vuni.html>.

4. Ліпкан В. А. Національна безпека України [Навч. пос.] [Електронний ресурс]/ В. А. Ліпкан // Обозреватель. — К.: Національна академія Внутрішніх справ України, 2015. — Режим доступу : <http://pidruchniki.com/18800413/politologiya/>

5. Нечхаєв С. Інформаційно-військова складова мережоцентричних воєнних дій / С.М.Нечхаєв, О.Л.Голда // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ. — 2013. — № 3(49). — С. 84-86.

6. Петрик В. Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи [Електронний ресурс]/ В. Петрик // Юридичний журнал. — 2009, № 5. — Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3222>.

7. Петров В.В. Актуальні проблеми формування державної інформаційної безпеки у сфері безпеки й оборони [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/Str_prioritetu/2011_4-21.pdf

8. Требін М. Інформаційне суспільство. Війни нової епохи / М. Требін // Віче. Журнал Верховної Ради України. — 2002. — № 4 (121). — С.64-68.

9. Чепков І. 11 тенденцій / І.Б.Чепков, П.І.Нор // Оборонний вісник. — 2014. № 7. - С. 20.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕМОГРАФІЧНОГО НАПРЯМУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Яблонько О.О.

студентка факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії
м. Полтава, Україна.

Науковий керівник: Калініченко О.В.

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств
Полтавської державної аграрної академії

Одним із найважливіших показників розвитку національної економіки будь-якої країни є пристосована сучасним викликам та впорядкована державна демографічна політика. Адже, саме демографічна ситуація в країні є відображенням соціально-економічного добробуту населення під впливом як минулих, так і сучасних суспільних процесів та явищ.

Для України характерними є негативні демографічні тенденції такі як: депопуляція населення, скорочення тривалості життя, високий рівень дитячої смертності, погіршення стану здоров'я населення та інші. Такі негативні демографічні показники впливають на стан національної безпеки України загалом, що вимагає формування дієвої державної політики у демографічному напрямі.

Необхідність управління демографічним розвитком потребує проведення відповідної демографічної політики. Проведення демографічної політики зумовлене тим, що:

1) по-перше, є необхідність у задоволенні суспільної потреби відтворення населення та його розміщення на території та в масштабах й пропорціях, які відповідали б перспективам соціально-економічного розвитку;

2) по-друге, демографічні процеси та їх об'єктивні соціально-економічні складові пов'язані безпосередньо через сферу суспільної та індивідуальної свідомості, що виявляється в умовах життєдіяльності і впливає на демографічну ситуацію;

3) по-третє, особливого контролю та впливу потребують окремі прояви тенденцій демографічних процесів, що спричиняють загострення демографічної ситуації як на національному, так і на регіональному рівнях.

Демографічну політику держави визначають як систему загальноприйнятих на рівні управління і концептуально об'єктивних засобів, за допомогою яких держава та її соціальні інститути, передбачають досягнення встановлених якісних та кількісних цілей демографічного розвитку, що відповідають перспективним цілям соціально-економічного розвитку держави загалом [1].

Демографічну політику слід розглядати як одну із складових частин соціально-економічної політики держави, що спрямована на регулювання процесів відтворення населення та його подальшого добробуту й розвитку.

Демографічна політика складається з таких елементів:

– вплив на умови праці, тобто визначення межі працездатного віку, тривалості робочого дня, турбота про охорону праці тощо;